

Potentiell samhällsnytta med XBRL-anpassad årsredovisning för svenska aktiebolag

Populärversion av studien "XBRL - Potentiell samhällsnytta med XBRL-anpassad årsredovisning för svenska aktiebolag", genomförd av ÅF Infraplan på uppdrag av Bolagsverket i samverkan med XBRL Sweden. Studien inleddes i december 2007 och slutredovisades i maj 2008. Slutrapporten av hela studien finns på Bolagsverkets hemsida: www.bolagsverket.se under rubriken Årsredovisningar.

Brett genomslag för inlämning av årsredovisning via XBRL kan ge betydande samhällsnyttor

XBRL är en XML-baserad standard för lagring, överföring och presentation av ekonomisk information, som möjliggör effektivare överföring och hantering av ekonomisk information.¹

Utvecklingen av XBRL-standarden i Sverige har nu kommit till det läget att det finns kompletta taxonomier på plats för aktiebolagens bokslut². Bolagsverket har även möjliggjort elektronisk inlämning av årsredovisningar som följer XBRL-standarden för privata aktiebolag.

Bolagsverket i samverkan med XBRL-föreningen i Sverige har uppdragit åt ÅF att genomföra en studie av den potentiella samhällsnyttan med XBRL-anpassad årsredovisning/delårsrapportering för svenska aktiebolag. Studien, vars resultat sammanfattas nedan, bygger på:

- litteraturstudie av XBRL-standarden, användningsområden, internationella tillämpningar och fallstudier,
- översiktlig analys av marknadsförutsättningarna för XBRL i Sverige,
- intervjustudie med ett 20-tal berörda aktörer i kedjan för inlämning, hantering och nyttjande av årsredovisningar och delårsrapporter för svenska aktiebolag.

1 XBRL (eXtensible Business Reporting Language) representerar en global överenskommelse hur finansiell rapportering är strukturerad och hur detta ska uttryckas i taxonomier.

2 En taxonomi är en standardiserad beskrivning och klassificering av rapporters innehåll i XBRL-formatet.

Studiens resultat visar att det finns mycket betydande potentiella nyttor att uppnå om Bolagsverkets XBRL-baserade tjänst för elektronisk inlämning av årsredovisning nyttjades av flertalet svenska aktiebolag. Det handlar dels om ekonomiskt värderbara nyttor, dels om ledtids- och kvalitetsvinster, vilka är svåra att värdera i kronor och ören, men som är mycket väsentliga för berörda aktörer och den svenska marknadens funktion.

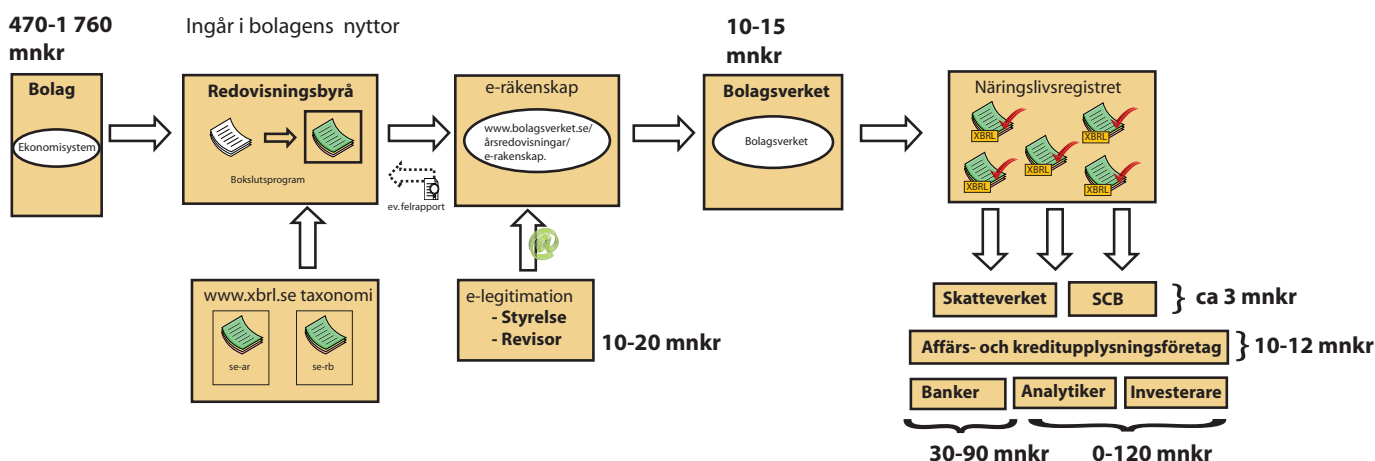
Värderbara nyttor på 2 miljarder kr per år!

Den kvantifierade potentiella samhällsnyttan med bred användning av Bolagsverkets XBRL-baserade e-räkenskapstjänst är återkommande **besparingar** och bruttonyttor **på upp till 2 miljarder kr per år**. Detta motsvarar sammantaget ca 5 miljoner arbetstimmar per år eller ca 2 300 årsarbeten varje år, som skulle kunna frigöras för andra uppgifter. Företagen som lämnar årsredovisning elektroniskt är de som sparar mest. Figuren nedan visar kvantifierade potentiella nyttor per aktörgrupp, baserat på intervjustudien med berörda aktörer.

Den största värderade nyttan, i ekonomiska termer, härrör till:

- **förenklad administration** för företagen kopplat till elektronisk underskrift och inlämning av årsredovisningen till Bolagsverket,
- **minskad dubbelrapportering** av årsredovisningsinformation till följd av att XBRL möjliggör bättre samordning mellan myndigheter.
- **minskat behov av manuell instansning** för olika nyttjare av årsredovisningsinformation.

Värderbara nyttor/besparingar per aktörgrupp per år

Nyttor för privata aktiebolag

Idag postas fysiska årsredovisningshandlingar i flera led för fysiska underskrifter och skickas in till Bolagsverket. Ofta handlar det om fyra till fem försändelser mellan olika aktörer: Redovisningsbyrå till företaget/ekonomi (1), Ekonomi till styrelsen (2), Styrelsen till revisor (3), Revisor till företaget/ekonomi (4), Företaget/ekonomi till Bolagsverket (5).

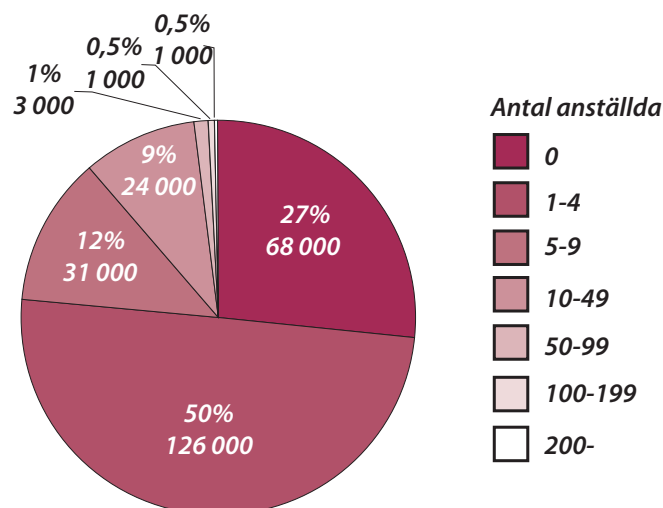
Om styrelseledamöterna sitter spridda geografiskt kan det behövas fler postförsändelser och det kan vara svårt att nå exempelvis styrelsemedlemmar som befinner sig utomlands eller på semester. För riktigt små bolag är styrelsen vanligen mer samlad, och handlingarna behöver då kanske inte skickas mer än två gånger mellan bolag, revisor och Bolagsverket.

Genom att tjänsten möjliggör elektronisk underskrift och inlämning av räkenskapshandlingar till Bolagsverket kan administration av fysiska underskrifter, postförsändelser i flera led och kopiering av handlingar för inskickande till Bolagsverket undvikas.

Med Bolagsverkets e-räkenskapstjänst kan de som ska skriva under handlingarna parallellt gå in och signera elektroniskt, och handlingarna slipper skickas mellan aktörer i flera led. Efter bolagsstämman kan de kompletta, signerade handlingarna skickas in elektroniskt till Bolagsverket.

Idag blir ca 10% av de inskickade årsredovisningarna föremål för förläggande av Bolagsverket p.g.a. formella fel. Företag och redovisningskonsulter behöver då sätta sig in i arbetet igen, göra om och skicka in handlingarna på nytt i ett senare skede. *Med hjälp av automatiska kontroller i Bolagsverkets e-räkenskapstjänst kan de 11 vanligaste formella felen i årsredovisningar undvikas*, genom att de kan upptäckas och rättas till direkt i samband med den elektroniska inlämningen. Detta innebär en smidigare hantering och minskad administration för företagen. *Härmed skapas också bättre förutsättningar för att undvika förseningsavgifter. Snabb respons på att handlingarna är formellt korrekta och att de kommit Bolagsverket tillhanda innebär en trygghet för företagen.*

Minskad dubbelrapportering. De myndigheter som företag har anledning att hålla kontakt med utifrån den ekonomiska delen av verksamheten är Bolagsverket, Skatteverket och SCB. Finansiella bolag rapporterar även till Finansinspektionen. Flera av de intervjuade bolagen ser potentiella samordningsvinster i samband med rapportering av årsredovisningsdata till SCB och Skatteverket.

Totalt finns ca 300 000 aktiebolag i Sverige. I dagsläget har ca 250 000 av dessa möjlighet att nyttja e-räkenskapstjänsten, förutsatt att de använder en programvara som stödjer tjänsten. Figuren nedan visar status för XBRL-anpassning av några av Sveriges vanligaste bokslutsprogram.

Utöver de kvantifierbara nyttorna innebär elektronisk inlämning av årsredovisningen också betydande nyttor kopplade till potentiellt kortade ledtider till godkänd årsredovisning, snabbare uppdatering av kreditrating, samt minimerad risk att bli utan rating till följd av oupptäckta formella fel i årsredovisningen. Se mer om detta under "Kvalitativa nyttor".

Nyttor redovisningskonsulter och revisorer

Många små och medelstora företag lämnar över arbetet med att upprätta och lämna in årsredovisningen till ekonomi- eller redovisningsbyrå. Bilden som de intervjuade redovisningskonsulterna ger av hanteringen kring underskrifter och inskickande av årsredovisning speglar i stora drag SME-företagens beskrivning. I de fall *effektivisering och förenkling av att kunna hantera underskrifter och inlämning av årsredovisning elektroniskt* uppstår hos redovisningsbyrån *möjliggör det ökad konkurrenskraft för konsulten genom lägre pris eller utvecklad rådgivning.*

Revisorernas arbete omfattar idag bl.a. personkontroller mot företagets registreringsbevis. Med hjälp av e-legitimation och elektronisk signering av en digital årsredovisning skulle detta moment kunna rationaliseras bort.

Bokslutsprogram	Status XBRL
Kapell	Infört
Visma Bokslut	Infört
F.R.I.D.A	Infört
Win Bokslut	Preliminärt maj - juni 2008
Norstedts Bokslut	Tidigast hösten 2008
Hogia Bokslut	På planeringsstadiet; ingen tidsplan

Nyttor för närmast berörda myndigheter

Hantering av årsredovisningsdata. I Sverige rapporterar företagen in sina årsredovisningsdata eller motsvarande finansiell information till Bolagsverket, SCB och Skatteverket. Företag inom finansiell sektor, exempelvis banker och värdepappersbolag, rapporterar även till Finansinspektionen. Myndigheterna delar även informationen mellan sig, vilket idag innebär flera manuella moment och konverteringar mellan olika digitala filformat.

Med hjälp av XBRL kan dessa moment rationaliseras bort, eftersom XBRL möjliggör en obruten digital hanteringskedja från företagets inrapportering till myndigheternas kontroller och informationsbearbetning.

Service till allmänheten. De berörda myndigheterna är ålagda att tillgängliggöra de delar av den insamlade informationen som är offentliga för en bredare allmänhet. Denna del av verksamheten skulle underlättas avsevärt av en enhetlig standard för kodning av finansiell information. Myndigheternas egna kostnader för att ta fram och sammanställa den efterfrågade informationen och de avgifter som de i förekommande fall tar ut för sina tjänster kan härigenom sänkas. Med en i stora delar automatiserad och rationell hanteringsprocess kan informationen även sammanställas och tillgängliggöras på kortare tid än tidigare. Att den finansiella informationen kan erhållas tidigare innebär ett stort mervärde för nyttjare av informationen.

Nyttor för affärs- och kreditupplysningsbyråer

Idag hämtar affärs- och kreditupplysningsföretag dagligen en CD eller fil från Bolagsverket med inskannade, godkända årsredovisningar. Informationen från de inskannade årsredovisningarna registreras sedan in manuellt till digitalt format. För att hantera den totala volymen av ca 300 000 årsredovisningar krävs 20–25 helårsarbeten. De intervjuade affärs- och kreditupplysningsföretagen ser en väsentlig besparingspotential i detta. Om de skulle erhålla materialet i digital form från början behövs ingen tid för registrering.

Möjligheter att visa många fler poster och därmed kunna klara fler specialleveranser till kunder. Idag digitaliseras ett 100-tal poster i årsredovisningen. XBRL taxonomin innehåller 1000 poster. Om en kund vill ha något annat än de 100 poster som är digitaliserade, innebär det mycket höga kostnader för specialleveranser alternativt utebliven affär, då kunden upplever att tjänsten blir för dyr. Med informationen tillgänglig via XBRL kan denna typ att beställningar hanteras med ca 95 % kortare hanteringstid och därmed till en betydligt lägre kostnad.

Nyttor för banker, analytiker och investerare

Betydande besparingspotentialer har också identifierats bland nyttjare av finansiell information, t.ex. inom banksektorn. Dessa aktörer kan om de får bolagsrapporterna i digitalt format från början (via XBRL) undvika manuell inmatning av siffror från rapporter i pappers- och pdf-format, vilket innebär att betydande arbetstid kan frigöras från manuell hantering. Om XBRL-taxonomi utvecklas även för noterade aktiebolag, vilket bland annat gjorts i Kina, kan dessa effektivitetsvinster även komma aktiemarknadens aktörer till del.

Nyttor för programvarutillverkare

Programvarutillverkare kan dra fördel av att XBRL är en öppen standard. Kommersiella konflikter med konkurrerande företag kan därigenom undvikas. Dessutom elimineras risken för att en enskild programvarutillverkares egen standard skall få övertaget över hela marknaden och därigenom tränga undan övriga aktörer.

XBRL fyller samtidigt ett behov av att automatisera hanteringen av finansiell information och därigenom göra den tillgänglig på kortare tid samtidigt som tillförlitligheten kan förbättras och till en lägre kostnad för alla inblandade aktörer. Efterfrågan på XBRL-anpassad programvara lär därmed öka. Marknaden för mjukvara för insamling och publicering av data i XBRL och för mjukvara för urval, jämförelser och analys med hjälp av XBRL är fortsatt mycket stor. Den svenska hemmamarknaden omfattar i första hand 300 000 aktiebolag, men XBRL:s status som framväxande internationell standard för kodning av finansiell information och dess flexibilitet och anpassningsbarhet öppnar upp hela världen som en potentiell marknad. Ett flertal EU-länder har kommit mycket långt i implementeringen av XBRL i sin hantering av finansiell information. EU har också ställt sig bakom utvecklingsprojekt där e-legitimation och XBRL ingår som betydande delmoment.

Svenska programvarutillverkare borde här också ha en stor fördel genom sina tidigare erfarenheter från SIE-formatet. Då XBRL inte är knutet till någon speciell databearbetningsstruktur eller dataarkitektur, borde det också vara möjligt att begränsa utvecklingskostnaderna genom att utgå från befintlig programvara och befintliga lösningar hos respektive programvarutillverkare.

Kvalitativa nyttor

Kortare ledtider till godkända årsredovisningar

Utöver de värderade nyttorna i ekonomiska termer, har en mängd väsentliga, men svårvärderbara nyttor tydligt framkommit i studien. Många av dessa härrör till ledtids- och kvalitetsvinster av att bolagsrapporter i digitalt format (XBRL) innebär en obruten digital rapporteringskedja, där informationen kan återanvändas av berörda aktörer. Att postförsändelser av fysiska kopior i flera led för underskrifter kan undvikas, liksom manuella inmatningar och konverteringar av data i olika delar av rapporteringskedjan, medger kortare ledtider. Det ger också förutsättningar att undvika felaktigheter i data, som idag uppstår i samband med den manuella instansningen.

Mer korrekta och jämförbara data om svenska aktiebolag

Idag drabbas ca 800 företag per år av utebliven rating, till följd av oupptäckta brister i deras årsredovisningar. Det kan innebära att de i onödan går miste om upphandlingar eller nekas krediter, som de egentligen är kvalificerade för. De automatiska kontrollerna i XBRL-tjänsten för inlämning av årsredovisningshandlingar stärker ytterligare förutsättningarna för ökad kvalitet och kortare ledtider till godkända årsredovisningshandlingar. XBRL innebär också större standardisering och bättre jämförbarhet mellan företag. Standardiseringen innebär att affärs- och kreditupplysningsföretag och andra nyttjare av den finansiella informationen slipper tolka och översätta poster i årsredovisningar för att kunna göra jämförelser mellan bolag.

Stärkt marknadsfunktion

Årsredovisningsinformationen är ett viktigt delunderlag för en stor mängd affärs- och kreditbeslut i Sverige. UC-information, som exempel, används som underlag till drygt 10 miljoner affärs- och kreditbeslut som varje år fattas på företag, banker och finansbolag. Årsredovisningsinformationen om företag används även för kreditbedömningar av kunder och prospects samt för andra kvalificerade ekonomiska bedömningar. Med årsredovisningar i XBRL skulle affärs- och kreditupplysningsföretag kunna erbjuda färskare, korrekta och mer omfattande information jämfört med idag och banker få tillgång till färskare och mer tillförlitligt underlag för kreditanalyser. Kreditrisken kan härmed minska, vilket skulle medföra en bättre fungerande marknad.

Om även årsrapporter för publika aktiebolag XBRL-anpassas kan det leda till minskade osunda svängningar på den finansiella marknaden, genom att aktörer på marknaden snabbare kan komma till slutsats om vad rapporter innebär.

Vidgade tillämpningsområden ger ytterligare nyttopotentialer med XBRL-standarden

Studien ”Potentiell samhällsnytta med XBRL-anpassad årsredovisning för svenska aktiebolag” ger en övergripande bild av de potentiella samhällsnyttorna av ett brett genomslag för elektronisk inlämning av årsredovisningen (via XBRL). Det finns ytterligare nyttopotentialer förknippade med utvidgad användning av XBRL-standarden för elektroniskt utbyte av finansiell information, t.ex. avseende momsdeklarationer till Skatteverket, realtidsredovisning till Finansinspektionen, samspel mellan myndigheter internationellt och intern rapportering och konsolidering i större bolag och koncerner.

XBRL är framtiden

XBRL erbjuder en mycket bredare och mer detaljerad taxonomi än SIE-formatet, vilket är den svenska standard som idag används för att göra redovisningsinformation tillgänglig för olika programplattformar. I den svenska XBRL-föreningen ingår flera programutvecklingsföretag för lagring och bearbetning av finansiell information vilka antingen redan har infört XBRL-moduler i sina redovisningsprogram och affärssystem eller som noga följer utvecklingen.

Användningen av XBRL sprider sig också snabbt i vår omvärld. Flera länder ligger långt före Sverige i utvecklingen. Pådrivande länder som leder utvecklingen är USA, Nederländerna, Belgien, Singapore, Kina, Japan och Australien. På vissa håll är användningen av XBRL fortsatt frivillig, medan den på annat håll redan är obligatorisk.

De stora fördelar som XBRL erbjuder och den pågående utvecklingen inom affärsredovisningen i vår omvärld pekar därmed entydigt mot att XBRL kommer att bli en global standard för kodning av finansiell information.